

BENDROJO TEISMO (penktoji kolegija) NUTARTIS

2010 m. vasario 8 d.*

Byloje T-481/08

Alisei, įsteigta Romoje (Italija), atstovaujama advokatų F. Sciaudone, R. Sciaudone, S. Gobbato, R. Rio ir A. Neri,

ieškovė,

prieš

Europos Komisiją, atstovaujamą P. van Nuffel ir L. Prete,

atsakovę,

dėl, pirma, prašymo panaikinti 2008 m. rugpjūčio 19 d. Komisijos rašte tariamai esantį sprendimą dėl ieškovei įgyvendinant tam tikrus iš Bendrijos arba Europos plėtros fondo

* Processo kalba: italų.

(EPF) biudžeto finansuojamus vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos projektus dalies avansu sumokėtos sumos grąžinimo ir, antra, prašymo atlyginti žalą, kurią ieškovė teigia patyrusi dėl Komisijos veiksmų,

BENDRASIS TEISMAS (penktoji kolegija),

kuri sudaro pirmininkas M. Vilaras (pranešėjas), teisėjai M. Prek ir V. M. Ciucă,
kancleris E. Coulon,

priima šią

Nutartį

Teisinis pagrindas ir sutarčių nuostatos

Sutartys tarp Alisei ir Komisijos

- ¹ Ieškovė *Alisei* yra pagal Italijos teisę 1998 m. sausio 20 d. aktu, susijungus pagal Italijos teisę įsteigtoms ne pelno asociacijoms *Cidis* ir *Nuova Frontiera*, įsteigta ne pelno asociacija. Nuo 1998 m. gegužės 27 d. iki 2004 m. liepos 21 d. ji su Europos Bendrijų Komisija sudarė 22 sutartis dėl dotacijos 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo

finansinio reglamento (OL L 248, 2002, p. 1, toliau – Finansinis reglamentas) pirmosios dalies VI antraštinės dalies („Dotacijos“) ir antrosios dalies IV antraštinės dalies („Išorės veiksmai“) prasme.

- 2 Į 17 [ALI 08, ALI 41, ALI 44, ALI 46, ALI 03, ALI 04, ALI 06, ALI 07, ALI 17, ALI 18, ALI 19, ALI 25, ALI 39, ALI 42, ALI 45, ALI 47 ir ALI 48] iš šių 22 sutarčių bendrąsias sąlygas įtraukta sąlyga, pagal kurią „Komisijos ir [ieškovės] ginčai, galintys kilti vykdant <...> sutartį, šalims nepavykus išspręsti jų taikiai sprendžiami Briuselio teismuose“.
- 3 5 iš šių 22 sutarčių bendrosiose sąlygose nurodyta, kad kompetenciją spręsti ginčus, galinčius kilti vykdant šias sutartis, šalims nepavykus išspręsti jų taikiai ir (arba) per taikinimo procedūrą, turi Briuselio teismai.
- 4 Be to, minėtų 22 sutarčių bendrosiose sąlygose numatyta, kad kompetentingos Komisijos tarnybos gali tikrinti ir prižiūrėti, kaip panaudojama suteikta dotacija.

„EPF“ finansuojamos sutartys tarp „Alisei“ ir trečiųjų šalių

- 5 Europos plėtros fondas (EPF) buvo įkurtas finansuoti Europos bendrijos bendradarbiavimą su Afrikos, Karibų jūros baseino ir Ramiojo vandenyno valstybėmis (AKR), iš pradžių jį numatant priede prie EEB sutarties, o vėliau – sudarant Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vidaus susitarimus. Iki šiol vienas po kito buvo sukurti dešimt EPF ir sudaryti vidaus susitarimai laikotarpiams, atitinkantiems įvairių susitarimų ir konvencijų, kuriais Europos bendrija ir jos valstybės narės užmezgė šią

ypatingą partnerystę su AKR valstybėmis, trukmę. EPF lėšos neįtraukiamos į bendrąjį Europos Bendrijų biudžetą, todėl joms valdyti dėl kiekvieno EPF reikia priimti specialų finansinį reglamentą.

- 6 Kalbant apie šeštąjį, septintąjį, aštuntąjį ir devintąjį EPF, pažymėtina, kad jų įkūrimas buvo numatytas atitinkamai 1984 m. gruodžio 8 d. Lomėje pasirašytoje trečiojoje AKR ir EEB konvencijoje (OL L 86, 1986, p. 3, toliau – trečioji Lomės konvencija), 1989 m. gruodžio 15 d. Lomėje pasirašytoje ketvirtojoje AKR ir EEB konvencijoje (OL L 229, 1991, p. 3, toliau – ketvirtoji Lomės konvencija), 1995 m. lapkričio 4 d. Mauricijuje pasirašytame susitarime, iš dalies keičiančiame ketvirtąją Lomės konvenciją (OL L 156, 1998, p. 3, toliau – Mauricijaus susitarimas) ir 2000 m. birželio 23 d. Kotonu pasirašytame Afrikos, Karibų bei Ramiojo vandenyno grupės valstybių ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių partnerystės susitarime (OL L 317, 2000, p. 3, toliau – Kotonu susitarimas).
- 7 Šiuose susitarimuose ir konvencijose numatyta, kad jei nenumatyta kitaip, dėl kiekvieno EPF finansuojamo projekto ar programos sudaromas Komisijos ir atitinkamos AKR valstybės ar valstybių finansavimo susitarimas. Šiame susitarime pirmiausia tiksliai apibrėžiamas finansinis EPF įsipareigojimas bei finansavimo tvarka ir sąlygos (žr. trečiosios Lomės konvencijos 222 straipsnio 1 dalį, Mauricijaus susitarimu nepakeisto ketvirtosios Lomės konvencijos 291 straipsnio 1 ir 2 dalis bei Kotonu susitarimo IV priedo, pavadinto „Įgyvendinimo ir valdymo procedūros“, 17 straipsnio 1 ir 2 dalis).
- 8 Be to, minėtais susitarimais ir konvencijomis sukuriamas EPF vyriausiojo įgaliojimus suteikiančio pareigūno pareigybė. Šį pareigūną skiria Komisija. Jis atsakingas už EPF išteklių valdymą (žr. trečiosios Lomės konvencijos 226 straipsnio 1 dalį, Mauricijaus susitarimu nepakeisto ketvirtosios Lomės konvencijos 311 straipsnio 1 dalį ir Kotonu susitarimo IV priedo 34 straipsnio 1 dalį).
- 9 Dėl minėtų keturių EPF finansavimo buvo sudaryti keturi Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vidaus susitarimai, t. y. Vidaus susitarimas 86/126/EEB dėl Bendrijos pagalbos finansavimo ir valdymo (OL L 86, 1986, p. 210), 1991 m. liepos 25 d. Tarybos sprendimas 91/482/CEE dėl užjūrio šalių ir teritorijų asociacijos su Europos ekonomine

bendrija (OL L 263, 1991, p. 1), Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų vidaus susitarimas dėl Bendrijos pagalbos, teikiamos pagal ketvirtosios Lomės konvencijos antrąjį finansinį protokolą, finansavimo ir valdymo (OL L 156, 1998, p. 108) ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų vidaus susitarimas 2000/770/EB dėl Bendrijos pagalbos, teikiamos pagal Kotonu susitarimo finansinį protokolą, finansavimo ir valdymo bei dėl finansinės pagalbos skyrimo užjūrio šalims ir teritorijoms, kurioms taikoma EB sutarties ketvirtoji dalis (OL L 317, 2000, p. 355).

10 Šių keturių vidaus susitarimų įgyvendinimo nuostatos yra įtvirtintos atitinkamai 1986 m. lapkričio 11 d. Finansiniame reglamente 86/548/EEB, taikomame šeštajam EPF (OL L 325, 1986, p. 42), 1991 m. liepos 29 d. Finansiniame reglamente 91/491/EEB, taikomame bendradarbiaujant, kai finansuojama plėtra pagal ketvirtąją Lomės konvenciją (OL L 266, 1991, p. 1), 1998 m. birželio 16 d. Finansiniame reglamente 98/430, taikomame bendradarbiavimui finansuojant plėtrą pagal ketvirtąją Lomės konvenciją (OL L 191, 1998, p. 53), ir 2003 m. kovo 27 d. Finansiniame reglamente, taikomame devintajam EPF (OL L 83, 2003, p. 1).

11 Šiuose keturiuose reglamentuose nustatyta, kad Komisija savo pačios atsakomybe užtikrina EPF valdymą ir pirmiausia skiria EPF vyriausiąjį įgaliojimus suteikiantį pareigūną bei EPF apskaitininką (žr. Finansinio reglamento 86/548 10 straipsnio 1 dalį bei 11 ir 13 straipsnius, Finansinio reglamento 91/491 9 straipsnio 1 dalį bei 11 ir 13 straipsnius, Finansinio reglamento 98/430 II antraštinės dalies „Komisijos užtikrinamas EPF asignavimų valdymas“ 13 straipsnio 1 dalį ir 15 straipsnio 1 dalį, taip pat 2003 m. kovo 27 d. Finansinio reglamento, taikomo devintajam EPF, 1 straipsnio 2 dalį bei 18 ir 27 straipsnius). Be to, pirmuose trijuose šios nutarties 10 punkte minėtuose finansiniuose reglamentuose įtvirtinta finansų kontrolieriaus pareigybė. Tačiau 2003 m. kovo 27 d. Finansinio reglamento, taikomo devintajam EPF, 133 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad su ankstesniais EPF susiję išpareigojimai, prisiimti iki įsigaliojant Kotonu susitarimui, t. y. iki 2003 m. balandžio 1 d., toliau įgyvendinami pagal tiems EPF taikomas taisykles, išskyrus finansų kontrolieriaus pareigas, kurioms taikomos šio reglamento nuostatos. Jame finansų kontrolieriaus pareigybė nenumatyta.

- 12 Finansiniuose reglamentuose 86/548, 91/491 ir 98/430, taikomuose atitinkamai šeštajam, septintajam ir aštuntajam EPF, nustatyta, kad iš esmės dėl kiekvienos EPF gautinos, su jo asignavimų panaudojimu susijusios, tikrai ir tiksliai nustatytos sumos vyriausiasis įgaliojimus suteikiantis pareigūnas parengia išieškojimo pavidimą. Tačiau šis pareigūnas gali ir atsakyti išieškoti skolą. Apskaitininkas įtraukia išieškojimo pavidimą į apskaitą, veikia pagal šį pavidimą ir stengiasi užtikrinti, kad iki jame nurodytos datos skola būtų gražinta. Apskaitininkas vyriausiajam įgaliojimus suteikiančiam pareigūnui praneša apie visas nustatytu laiku negražintas skolas ir prireikus pradeda jų išieškojimo procedūrą (žr. Finansinio reglamento 86/548 15 ir 16 straipsnius, Finansinio reglamento 91/491 15 straipsnio 2 dalį ir 16 straipsnį bei Finansinio reglamento 98/430 18 straipsnio 2 dalį ir 19 straipsnį).
- 13 Panašios nuostatos išdėstytos 2003 m. kovo 27 d. Finansinio reglamento, taikomo devintajam EPF, 45–47 straipsniuose. Tačiau į šiuos straipsnius buvo įtraukti tam tikri su išieškojimu susiję patikslinimai. Pirma, minėto reglamento 45 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatyta, kad prie išieškojimo pavidimo taip pat pridedama EPF vyriausiojo įgaliojimus suteikiančio pareigūno parengta „skolininkui siunčiama debeto aviza“. Antra, šio reglamento 46 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad jeigu iki išieškojimo pavidime nurodytos datos skola neišieškoma, EPF apskaitininkas „nedelsdamas pradeda išieškojimo procedūrą bet kuriomis teisinėmis priemonėmis, įskaitant atitinkamais atvejais išieškojimą tarpuskaitos būdu. Jei tai neįmanoma, sprendimą dėl išieškojimo apskaitininkas įgyvendina arba pagal 44 straipsnio 2 dalį, arba pateikdamas ieškinį“. Trečia, šio reglamento 44 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad „Komisija gali oficialiai nustatyti sumą, gautiną iš asmenų, kurie nėra valstybės, priėmusi sprendimą, kuris vykdomas laikantis [EB] sutarties 256 straipsnyje nustatytų sąlygų“.
- 14 Nuo 2002 m. balandžio 24 d. iki 2005 m. balandžio 13 d. ieškovė sudarė dešimt EPF finansuotų paslaugų teikimo sutarčių. Šešias sutartis – su Komisija Kongo Demokratinės Respublikos vardu, kurias finansavo šeštasis EPF, vieną – su Angolos Respublika, finansuotą septintojo EPF, vieną – su Pusiaujo Gvinėjos Respublika, finansuotą aštuntojo EPF, ir dvi – atitinkamai su Gabono Respublika bei San Tomė ir Prinsipės Demokratinė Respublika, finansuotas devintojo EPF.

- 15 Visas šias sutartis reglamentuoja su EPF finansuojamų paslaugų pirkimo sutartimis susijusios bendrųjų taisyklių, išdėstytų 1990 m. kovo 29 d. EKR ir EEB ministrų tarybos sprendimo Nr. 3/90, patvirtinančio EPF finansuojamų darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių bendrąsias taisykles, bendrąsias sąlygas bei taikinimo ir arbitražo procedūras ir jų taikymą, IV priede, nuostatos, papildytos ar iš dalies pakeistos sutartimi.
- 16 Dėl ginčų, susijusių su sutartimi, minėtų bendrųjų sąlygų 42 straipsnio 2 punkte, pavadintame „Ginčų sprendimas“, numatyta, kad nustatyti procedūra, kurios reikia laikytis siekiant draugiškai išspręsti ginčą. Jeigu draugiškai ginčo išspręsti nepavyksta, minėtų bendrųjų sąlygų 45 straipsnio 3 punkte nurodyta, kad šalys gali susitarti, jog per tam tikrą terminą ginčą taikinimo būdu išspręstų trečioji šalis. Šių bendrųjų sąlygų 45 straipsnio 5 punkte priduriama, kad „jei per nustatytą ilgiausią terminą ginčo nepavyksta išspręsti nei draugiškai, nei taikinimo būdu, jis <...> sudarytos tarptautinės sutarties atveju sprendžiamas <...> arba (jei sutarties šalys taip susitaria) vadovaujantis perkančiosios organizacijos valstybės nacionalinės teisės aktais ar šioje valstybėje priimta tarptautine praktika <...>, arba arbitražo teisme laikantis pagal konvenciją nustatytų procesinių taisyklių“.
- 17 Aptariamose dešimtyje sutarčių 45 straipsnio 5 dalies nuostata nebuvo pakeista. Be to, nė vienoje šių sutarčių nebuvo susitarta ginčus spręsti vadovaujantis atitinkamos valstybės teisės aktais ar joje priimta praktika, todėl šių sutarčių šalių ginčai spęstini arbitražo teisme. 45 straipsnio 5 punkte minimos procesinės arbitražo taisyklės – tai Sprendimo Nr. 3/90 V priede išdėstytos taisyklės.
- 18 Be to, ieškovė sudarė dvi sutartis atitinkamai su Kongo Respublika ir Dramblio Kaulo Kranto Respublika, finansuotas atitinkamai aštuntojo ir devintojo EPF. Kiekvienai šių sutarčių taikomų bendrųjų sąlygų 13 straipsnyje numatyta draugiško šių sutarčių šalių ginčų sprendimo procedūra, taip pat galimybė bendru sutarimu ginčą perduoti nagrinėti Komisijai. Jei atlikus minėtas procedūras ginčo išspręsti nepavyksta, pagal 13 straipsnį kiekviena šalis gali ginčą perduoti nagrinėti perkančiosios organizacijos valstybės teismams.

Ginčo aplinkybės

- 19 2004 m. rugpjūčio 27 d. Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) pradėjo tyrimą dėl ieškovės veiksmų, apie kurių šiai buvo pranešta 2005 m. birželio 3 d. Vykdydama šį tyrimą OLAF 2005 m. birželio 6–10 d. atliko kelias patikras ieškovės patalpose Milane. Tuo laikotarpiu šiose patalpose patikrą atliko ir išorės audito bendrovės darbuotojai.
- 20 2006 m. kovo 6 d. raštu OLAF nusiuntė ieškovei 2005 m. birželio 6–10 d. atlikus patikras parengtą kontrolės ir patikros ataskaitą bei minėtos išorės audito bendrovės ataskaitą, prašydama pateikti pastabas. Šio rašto kopiją OLAF nusiuntė ir Komisijos bendradarbiavimo biurui (*EuropeAid*). Ieškovė savo pastabas dėl minėtos ataskaitos pateikė 2006 m. balandžio 7 dieną.
- 21 2006 m. gegužės 3 d. raštu *EuropeAid* pranešė ieškovei, kad atsižvelgiant į nustatytus faktus, išdėstytus minėtose ataskaitose, kyla abejonių dėl išlaidų, kurias ieškovė paprašė kompensuoti pagal įvairius projektus, atitikties reikalavimams. Todėl *EuropeAid* numato nurodyti atlikti auditą ir tuo metu dėl galiojančių sutarčių ir darbo programų, priklausančių jo kompetencijai, sustabdyti mokėjimus ieškovei.
- 22 Po 2006 m. gegužės 16 d. įvykusio Komisijos ir ieškovės atstovų susitikimo *EuropeAid* 2006 m. birželio 2 d. raštu patvirtino ieškovei savo ketinimą nurodyti atlikti auditą siekiant patikrinti, ar jos deklaruotos išlaidos atitinka reikalavimus. 2006 m. liepos 7 d. raštu *EuropeAid* pranešė ieškovei, kokiam išorės auditoriui patikėta atlikti auditą ir dėl kokių projektų.

- 23 Auditas prasidėjo tiriamuoju etapu, trukusiu ieškovės patalpose 2006 m. liepos 12–16 d. Šiame audito etape buvo siekiama nustatyti ir rasti tyrimui reikalingus dokumentus. Nuo 2006 m. rugsėjo 20 d. patikros buvo atliekamos vietoje. 2006 m. gruodžio 7 d. surengtas išankstinis išorės auditoriaus ir ieškovės susitikimas dėl audito užbaigimo, kuriame dalyvavo ir Komisijos atstovai. 2007 m. kovo 2 d. įvyko dar vienas išorės auditoriaus ir ieškovės susitikimas, kuriame taip pat dalyvavo Komisijos atstovai. Šiuo susitikimu patikros vietoje buvo baigtos.
- 24 2007 m. vasario 28 d., balandžio 23 d. ir birželio 13 d. raštuose ieškovė pateikė pastabų dėl išorės auditoriaus, kuriam buvo patikėta atlikti auditą, taip pat dėl to, kaip šis auditas buvo atliktas. Į pirmuosius tris ieškovės raštus *EuropeAid* atsakė 2007 m. vasario 2 d., kovo 22 d. ir gegužės 15 d. raštais.
- 25 2007 m. liepos 20 d. raštu Komisija nusiuntė ieškovei suvestinę ataskaitos projekto redakciją su savo pastabomis, prašydama jos pateikti pastabas. Komisija taip pat paprašė ieškovės pareikšti nuomonę dėl 6 433 424,80 EUR sumos išieškojimo ir pranešė jai apie savo ketinimą pagal Finansinio reglamento 93, 96 ir 114 straipsnius pradėti ginčo procedūrą dėl didelio profesinio aplaidumo bei dvejus metus neleisti jai dalyvauti Bendrijos finansuojamose viešojo pirkimo ir subsidijų skyrimo procedūrose. Pastaboms šiuo klausimu pateikti Komisija nurodė ieškovei mėnesio terminą.
- 26 Po šio Komisijos rašto šalių susirašinėjimas tęsėsi: ieškovė nusiuntė *EuropeAid* penkis raštus, atitinkamai 2007 m. rugsėjo 20 d., 28 d. ir spalio 22 d. bei 2008 m. balandžio 4 d. ir rugpjūčio 13 d; *EuropeAid* nusiuntė ieškovei tris raštus, atitinkamai 2007 m. rugsėjo 22 d., spalio 9 d. ir 2008 m. kovo 5 dieną.

- 27 2008 m. rugpjūčio 19 d. raštu Komisija ieškovei nusiuntė galutinę audito ataskaitą, kurią išorės auditorius pateikė 2008 m. liepos 18 dieną. Komisija taip pat atsakė į ieškovės 2008 m. balandžio 4 d. ir rugpjūčio 13 d. raštus bei pranešė, kad numatyta pradėti bendros 4750 121 EUR sumos, nepagrįstai gautos vykdant atitinkamas 34 sutartis, išieškojimo procedūrą ir kad dieną, kurią bus pradėta ši procedūra, kompetentingas įgaliojimus suteikiantis pareigūnas jai praneš vėliau.

Procesas ir šalių reikalavimai

- 28 Ši byla buvo pradėta ieškiniu, pateiktu Pirmosios instancijos teismo (dabar –Bendrojo Teismo) kanceliarijai 2008 m. lapkričio 5 d., kuriame ieškovė šio teismo prašo:

— panaikinti 2008 m. rugpjūčio 19 d. rašte tariamai esantį sprendimą,

— nurodyti Komisijai atlyginti ieškovės patirtą žalą,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

29 Atskiru dokumentu, užregistruotu Teismo kanceliarijoje 2009 m. sausio 19 d., Komisija, remdamasi Procedūros reglamento 114 straipsniu, pateikė prieštaravimą dėl priimtimumo. Komisija Teismo prašo:

— atmesti ieškinį kaip nepriimtina,

— priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

30 2009 m. kovo 4 d. ieškovė pateikė pastabas dėl prieštaravimo dėl priimtimumo. Savo pastabose ji Teismo prašo:

— atmesti prieštaravimą dėl priimtimumo,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

31 Bendrasis Teismas, taikdamas proceso organizavimo priemones pagal Procedūros reglamento 64 straipsnį, paprašė Komisijos pateikti tam tikrus dokumentus. Komisija šį prašymą įvykdė per nustatytą terminą.

32 Atskiru dokumentu, pateiktu Teismo kanceliarijai 2009 m. liepos 2 d., ieškovė paprašė imtis „proceso organizavimo priemonių“, kad, pirma, Komisijai būtų nurodyta pateikti visą sutartį, kurią ji sudarė su išorės auditoriumi, įpareigotu atlikti minėtą auditą (žr.

šios nutarties 21 ir 22 punktus), ir, antra, kad Teismas kaip liudininkus apklaustų *EuropeAid* generalinį direktorių bei išorės auditoriaus, kuriam buvo patikėta atlikti auditą, partnerį.

33 2009 m. liepos 17 d. Komisija pateikė savo pastabas dėl šio prašymo. Ji teigia, kad iš tikrųjų ieškovės prašymu siekiama, jog būtų taikomos tyrimo priemonės, ir kad jis turi būti atmestas kaip nepriimtinas arba, nepatenkinus pirmojo reikalavimo, kaip nepagrįstas.

34 Atskiru dokumentu, pateiktu Teismo kanceliarijai 2009 m. rugsėjo 30 d., ieškovė paprašė imtis proceso organizavimo priemonės, kad Komisija būtų paraginta paaiškinti, ar išorės auditorius atliko auditą, kurį reglamentuoja „tarptautiniai apskaitos standartai“, ar „sutartą procedūrą“, kurią reglamentuoja „4400 tarptautinis susijusių paslaugų standartas – Įsipareigojimai išnagrinėti finansinę informaciją laikantis sutartų procedūrų“, neatitinkančią to, kas numatyta Komisijos ir minėto auditoriaus sutartyje.

35 Atskiru dokumentu, užregistruotu Teismo kanceliarijoje 2009 m. gruodžio 1 d., ieškovė pateikė Komisijos ir išorės auditoriaus sudarytą sutartį bei pagrindė savo ieškinį dviem naujais pagrindais.

Dėl teisės

36 Pagal Procedūros reglamento 114 straipsnio 1 dalį Bendrasis Teismas gali priimti sprendimą dėl priimtimumo nepradėdamas bylos nagrinėjimo iš esmės, jei šalis to prašė. Pagal šio straipsnio 3 dalį, išskyrus atvejus, kai Bendrasis Teismas nusprendžia kitaip, likusi proceso dalis vyksta žodžiu. Be to, pagal Procedūros reglamento 111 straipsnį,

jeigu ieškinys yra akivaizdžiai teisiškai nepagrįstas, Bendrasis Teismas gali motyvuota nutartimi ir nesiimdamas jokių kitų veiksmų nagrinėjamoje byloje priimti sprendimą dėl šio ieškinių.

- 37 Bendrasis Teismas mano, kad šiuo atveju bylos medžiagoje yra pakankamai informacijos ir žodinė proceso dalis nebūtina.

Dėl prašymo panaikinti sprendimą

Šalių argumentai

- 38 Komisija teigia, kad 2008 m. rugpjūčio 19 d. raštas susijęs tik su sutartiniais santykiais, kuriuos reglamentuoja įvairių tame pačiame rašte minimų sutarčių nuostatos. O tarp ieškovės ir Komisijos sudarytų sutarčių sąlygose nenustatyta jokia arbitražinė išlyga, kurioje būtų nurodyta, kad šį ginčą turi spręsti Bendrasis Teismas; priešingai, jose nustatyta, kad kompetenciją spręsti su šiomis sutartimis susijusius ginčus turi Briuselio teismai. Kitas tame pačiame rašte minimas sutartis, ieškovės sudarytas su keliomis trečiosiomis šalimis ir finansuojamas EPF, reglamentuoja sutarčių sąlygas, pagal kurias su šiomis sutartimis susiję ginčai turi būti sprendžiami „vadovaujantis perkančiosios organizacijos valstybės nacionalinės teisės aktais“. Taigi Bendrasis Teismas nėra kompetentingas spręsti su visomis šiomis sutartimis susijusius ginčus. Be to, atsižvelgiant į tai, kad 2008 m. rugpjūčio 19 d. raštas susijęs tik su sutartiniais santykiais, jis nėra aktas, dėl kurio galima pareikšti ieškinį dėl panaikinimo Bendrajame Teisme.
- 39 Komisija priduria, kad bet kuriuo atveju, atsižvelgiant į 2008 m. rugpjūčio 19 d. rašto formuluotę, jo negalima laikyti aktu, sukeliančiu privalomų teisinių pasekmių; jis laikytinas nebent parengiamuoju aktu ir jo negalima ginčyti pareiškiant ieškinį dėl panaikinimo.

- 40 Ieškovė pripažįsta, kad Bendrasis Teismas nėra kompetentingas spręsti ginčus, susijusius su 2008 m. rugpjūčio 19 d. rašte minimomis 34 sutartimis. Tačiau ji tvirtina, kad Komisijos teiginys, pagal kurį minėtas raštas susijęs tik su sutartiniais santykiais ir todėl jis nėra aktas, dėl kurio galima pareikšti ieškinį dėl panaikinimo Bendrajame Teisme, pagrįstas klaidingu ir šališku šio rašto aiškinimu, taip pat klaidingu prašymo panaikinti dalyko ir turinio suvokimu.
- 41 Ieškovės teigimu, 2008 m. rugpjūčio 19 d. raštu Komisija ne tik atsakė į ieškovės teiginius, susijusius su mokėjimų sustabdymu ir tariamais pažeidimais, padarytais atliekant auditą, bei pranešė, kad numatyta pradėti išieškojimo procedūrą. Šiuo raštu buvo nusiųsta ir galutinė audito ataskaita bei pranešta, kad Komisija šią ataskaitą laiko patikimu ir teisėtu techniniu pagrindu dėl su šia byla susijusių pasekmių. Kitaip tariant, 2008 m. rugpjūčio 19 d. raštu Komisija, priimdama galutinę ataskaitą, patvirtino išorės auditoriaus išvadas.
- 42 Kaip tik su šiuo konkrečiu 2008 m. rugpjūčio 19 d. rašto aspektu ir susijęs prašymas panaikinti, kuriuo ieškovė ginčija Komisijos sprendimą, priimtą pagal savo administracinius įgaliojimus, laikyti užbaigta ir tinkama išorės auditoriui patikėtą atlikti audito procedūrą ir, priimant galutinę ataskaitą, patvirtinti visas jo padarytas išvadas.
- 43 Be to, ieškinyje nurodyti tam tikrų ieškovės teisių ir tam tikrų bendrųjų teisės principų pažeidimai susiję su minėtos ataskaitos, kaip akto, sietino su administracijos valia ir galia vykdant viešosios valdžios įgaliojimus, priėmimu ir patvirtinimu, o ne su galimais sutartiniais ieškovės ir Komisijos santykiais. Taigi kalbama apie kaltinimus ne dėl konkrečių sutarčių nuostatų, o dėl bendrųjų teisės principų pažeidimo.

- 44 Šioje byloje teismo praktika, susijusi su ieškinio dėl panaikinimo, pateikto dėl akto, susijusio tik su sutartiniais santykiais, nepriimtino neturi reikšmės. Viena vertus, 2008 m. rugpjūčio 19 d. raštas nėra nei išieškojimo pavedimas, nei debeto aviza; tai, beje, pripažįsta ir Komisija. Kita vertus, iš šio rašto matyti, kad Komisija laiko užbaigta ir teisėta išorės auditoriui patikėtą atlikti audito procedūrą bei patvirtina jo padarytas išvadas. Todėl šis raštas atskirtinas nuo sutartinių santykių, su kuriais yra susijęs, juo labiau kad jis taikomas ir su keliomis trečiosiomis šalimis sudarytoms sutartims, finansuotoms tik EPF.
- 45 Ieškovė taip pat tvirtina, kad 2008 m. rugpjūčio 19 d. raštu Komisija galutinai užbaigė išorės auditoriui patikėtą atlikti audito procedūrą, taigi laikė ją teisėta ir, priimdama galutinę ataskaitą, patvirtino išorės auditoriaus padarytas išvadas; tai pakeitė ieškovės teisinę padėtį. Iš tikrųjų ji teigia, kad jos statusas iš „kreditoriaus, turinčio dar gauti mokėjimų“, pasikeitė į „skolininko (bent jau galimo), turinčio gražinti jau pervestas sumas, kurios ginčijamos apskaitos požiūriu“. Be to, pagal apskaitos srityje taikomą apdairumo principą atsižvelgdama į minėtą raštą ieškovė buvo priversta iš savo balanso būsimųjų pajamų eilutės išbraukti daugiau kaip 2 mln. EUR sumą, o į būsimųjų išlaidų eilutę įrašyti nenumatytą 4,7 mln. EUR skolą.
- 46 Ieškovė tvirtina, kad net jei 2008 m. rugpjūčio 19 d. raštą iš dalies galima laikyti parengiamuoju aktu, nes Komisija atsakė į jos prieštaravimus ir numatė pradėti išieškojimo procedūrą, šio rašto dalis, susijusi su audito procedūros užbaigimu ir galutinės ataskaitos priėmimu, yra galutinio pobūdžio ir atskirtina nuo sutartinių santykių 1997 m. balandžio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Geotronics prieš Komisiją* (C-395/95 P, Rink. p. I-2271, 12–15 punktai) prasme; tai, kas nuspręsta šiame sprendime, pagal analogiją taikytina šioje byloje, todėl dėl minėto rašto galima pareikšti ieškinį dėl panaikinimo. Tokį aiškinimą patvirtina ir pastabos, kurias Komisija pateikė Europos ombudsmenui atsakydama į ieškovės pateiktą skundą.

Bendrojo Teismo vertinimas

- 47 Nagrinėdamas ieškinį dėl panaikinimo Bendrasis Teismas prižiūri institucijų priimtų teisės aktų, galinčių turėti privalomų teisinių pasekmių trečiosioms šalims iš esmės pakeičiant jų teisinę padėtį, teisėtumą (žr. 2008 m. balandžio 10 d. Pirmosios instancijos teismo nutarties *Imelios prieš Komisiją*, T-97/07, nepaskelbta Rinkinyje, 21 punktą; taip pat šiuo klausimu žr. 1981 m. lapkričio 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo, *IBM prieš Komisiją*, 60/81, Rink. p. 2639, 9 punktą ir 2006 m. rugsėjo 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Reynolds Tobacco ir kt. prieš Komisiją*, C-131/03 P, Rink. p. I-7795, 54 punktą).
- 48 Kalbant apie aktus ar sprendimus, kurių rengimas apima keletą etapų, pirmiausia tokius, kuriais baigiama vidaus procedūra, aktais, dėl kurių galima pareikšti ieškinį, iš esmės laikytinos tik priemonės, išreiškiančios galutinę institucijos poziciją šios procedūros pabaigoje, o ne tarpinės priemonės, reikalingos galutiniam sprendimui priimti (šios nutarties 47 punkte minėto Sprendimo *IBM prieš Komisiją* 10 punktas ir 2002 m. kovo 7 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Satellimages TV5 prieš Komisiją*, T-95/99, Rink. p. II-1425, 32 punktas).
- 49 Kitaip būtų tik tuo atveju, jei pačiais aktais ar sprendimais, priimtais per parengiamąją procedūrą, būtų užbaigiama speciali procedūra, skirtinga nei ta, kuri skirta padėti institucijai priimti sprendimą iš esmės (47 punkte minėto Sprendimo *IBM prieš Komisiją* 11 punktas ir 2004 m. birželio 9 d. Pirmosios instancijos teismo nutarties *Camós Grau prieš Komisiją*, T-96/03, Rink. VT, p. I-A-157 ir II-707, 30 punktas).
- 50 Be to, institucijų priimti aktai, neatskiriama susiję tik su sutartiniais santykiais, dėl savo pobūdžio nepriskiriami aktams, kuriuos Bendrojo Teismo galima prašyti panaikinti (2004 m. gegužės 10 d. Pirmosios instancijos teismo nutarties *Musée Grévin prieš Komisiją*, T-314/03 ir T-378/03, Rink. p. II-1421, 64 punktas ir šios nutarties 47 punkte minėtos Nutarties *Imelios prieš Komisiją* 22 punktas).

- 51 Šiuo atveju reikia išnagrinėti, ar 2008 m. rugpjūčio 19 d. raštas yra raštas, dėl kurio galima pareikšti ieškinį dėl panaikinimo Bendrajame Teisme. Ieškovė teigia, kad galima, nes, pirma, šiuo raštu pateikiamas sprendimas, kuriuo užbaigiama administracinė audito, Komisijos patikėto atlikti išorės auditoriui, procedūra, ir, antra, priimama šio auditoriaus parengta ataskaita.
- 52 Pirma, dėl šios nutarties 1 punkte minėtų 22 sutarčių reikia pažymėti, jog siekdama apsaugoti iš šių sutarčių kylančias savo teises ir užtikrinti, kad ieškovė tinkamai vykdytų pagal šias sutartis jai tenkančius įsipareigojimus, Komisija gali atlikti, jos manymu, būtiną tikslingą kontrolę ir patikras. Be to, tokia kontrolė ir patikros aiškiai nurodytos pačiose atitinkamų sutarčių sąlygose (žr. šios nutarties 4 punktą).
- 53 Šiomis aplinkybėmis Komisija gali įpareigoti išorės auditorių jos vardu atlikti auditą ir ataskaitos forma jai pateikti šio audito išvadas. Komisija taip pat gali, jei mano, kad šios ataskaitos išvados yra teisingos ir pagrįstos, remtis jomis siekdama per atitinkamas instancijas įgyvendinti savo teises, turimas pagal aptariamą sutartį.
- 54 Iš to darytina išvada, kad, kiek tai susiję su aptariamomis 22 sutartimis, Komisijos pasirinkto išorės auditoriaus atliktas auditas priklauso jos naudojimosi savo teisėmis, kylančiomis iš minėtų sutarčių, sričiai, todėl yra susijęs su sutartiniais santykiais, apibrėžtais šiose sutartyse.
- 55 Taigi, nors 2008 m. rugpjūčio 19 d. raštą reikia suprasti taip, kad juo užbaigiama su minėtomis 22 sutartimis susijusi audito procedūra ir, priimant galutinę ataskaitą, patvirtinamos išorės auditoriaus padarytos išvados, jis, priešingai nei teigia ieškovė, negali būti atskirtas nuo šiomis sutartimis sukurtų sutartinių santykių ir negali būti laikomas aktu, dėl kurio galima pateikti ieškinį dėl panaikinimo Bendrajame Teisme.

Todėl prašymas panaikinti šiame rašte, kiek jis susijęs su minėtomis 22 sutartimis, tariamai esantį sprendimą, yra nepriimtinas.

- 56 Be to, šio prašymo negalima perkvalifikuoti taip, kad Komisija neįvykdė jai pagal minėtas 22 sutartis tenkančių įsipareigojimų, todėl jis teikiamas remiantis arbitražine išlyga, pagal kurią ginčą turi spręsti Bendrasis Teismas. Iš tikrųjų būtent ieškovas turi pasirinkti ieškinio teisinį pagrindą, o ne pats teismas – tinkamiausią teisinį pagrindą (2005 m. kovo 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ispanija prieš Eurojustą*, C-160/03, Rink. p. I-2077, 35 punktas; 2007 m. vasario 26 d. Pirmosios instancijos teismo nutarties *Evropaiki Dynamiki prieš Komisiją*, T-205/05, nepaskelbta Rinkinyje, 38 punktas ir šios nutarties 47 punkte minėtos Nutarties *Imelios prieš Komisiją* 19 punktas).
- 57 Bet kuriuo atveju, net jei prašymą panaikinti, kiek jis susijęs su aptariamoms 22 sutartims skirta 2008 m. rugpjūčio 19 d. rašto dalimi, būtų galima perkvalifikuoti, jis yra nepriimtinas, nes Bendrasis Teismas akivaizdžiai nėra kompetentingas jį nagrinėti.
- 58 Iš tikrųjų Bendrasis Teismas yra kompetentingas kaip pirmoji instancija spręsti tik tokius sutartinio pobūdžio ginčus, dėl kurių į jį kreipiasi fiziniai ar juridiniai asmenys, remdamiesi arbitražine išlyga. Antraip jis viršytų savo kompetenciją, peržengdamas dėl jam patiktų spręsti ginčų nustatytas ribas (1997 m. spalio 3 d. Pirmosios instancijos teismo nutarties *Mutual Aid Administration Services prieš Komisiją*, T-186/96, Rink. p. II-1633, 47 punktas).
- 59 Tačiau šiuo atveju 1 punkte minėtose 22 sutartyse nėra jokios arbitražinės išlygos, kurioje būtų nurodyta, kad šį ginčą turi spręsti Bendrasis Teismas; priešingai, jose nustatyta, kad kompetenciją spręsti su šiomis sutartimis susijusius ginčus turi Briuselio teismai.

- 60 Antra, kiek 2008 m. rugpjūčio 19 d. raštas susijęs su šios nutarties 14 ir 18 punktuose minėtų 12 sutarčių, ieškovės sudarytų su tam tikromis AKR valstybėmis ir finansuotų EPF, pažymėtina, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką, susijusią su EPF finansuojamomis viešojo pirkimo sutartimis, Komisijos atstovų veiksmai (patvirtinimas ar atsisakymas patvirtinti, vizavimas ar atsisakymas vizuoti), skirti tik konstatuoti, ar laikomasi finansavimo sąlygų, ir šiais veiksmais nei siekiama, nei galima pažeisti principą, pagal kurį aptariamai pirkimui lieka nacionaliniai pirkimai, už kurių rengimą, derybas ir sutarčių sudarymą atsakingos tik pagalbą gaunančios valstybės (1984 m. liepos 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *STS prieš Komisiją*, 126/83, Rink. p. 2769, 16 punktas ir 1985 m. liepos 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *CMC ir kt. prieš Komisiją*, 118/83, Rink. p. 2325, 28 punktas).
- 61 Iš tikrųjų konkurse dėl aptariamų sutarčių dalyvaujančios ar jį laimėjusios įmonės teisiškai susijusios tik su pagalbą gaunančia valstybe, kuri yra atsakinga už sutartį, ir šioms įmonėms skirti Komisijos atstovų aktai negali turėti tokios pasekmės, kad šios institucijos sprendimu pakeistų AKR valstybės, vienintelės, turinčios teisę sudaryti ir pasirašyti šią sutartį, sprendimą (šios nutarties 60 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *STS prieš Komisiją* 18 punktas; 1993 m. sausio 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Italsolar prieš Komisiją*, C-257/90, Rink. p. I-9, 22 punktas ir 1993 m. balandžio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Forafrique Burkinabe prieš Komisiją*, C-182/91, Rink. p. I-2161, 23 punktas).
- 62 Šie vertinimai, taikomi 14 punkte minėtoms paslaugų teikimo sutartims, sudarytoms įvykus atitinkamos AKR valstybės nacionaliniu lygiu surengtam konkursui, pagal analogiją taikomi ir šios nutarties 18 punkte minėtoms AKR valstybės sudarytoms sutartims dėl dotacijos.
- 63 Tačiau vien šių vertinimų nepakanka, kad būtų galima daryti išvadą, jog ieškinys dėl Komisijos akto, priimto įgyvendinant savo įgaliojimus, panaikinimo, pareikštas privataus asmens, su kuriuo šis aktas susijęs ir kuriam oficialiai skirtas, nors jis ir turi ryšį su sutartinio pobūdžio procedūra, yra nepriimtinas (šiuo klausimu žr. 46 punkte minėto Sprendimo *Geotronics prieš Komisiją* 13 ir 14 punktus).

64 Norint nuspręsti dėl prašymo panaikinti, kiek jis susijęs su 12 sutarčių, ieškovės sudarytų su įvairiomis AKR valstybėmis, priimtinum, reikia nustatyti, ar šiame rašte, oficialiai skirtame ieškovei, iš tikrųjų yra Komisijos sprendimas, priimtas įgyvendinant savo įgaliojimus, dėl kurio galima pareikšti ieškinį dėl panaikinimo Bendrajame Teisme.

65 Ieškovė pati pripažįsta, kad jei 2008 m. rugpjūčio 19 d. rašte Komisija praneša, kad jai netrukus bus nusiųsta debeto aviza, šis raštas nėra aktas, sukeliantis privalomų teisiųjų pasekmių jos atžvilgiu. Tačiau ieškovė tvirtina, kad minėtame rašte Komisija ne tik atsako į jos priekaištus, susijusius su Komisijos prašymu išorės auditoriaus atliktu auditu, bet ir priima oficialų sprendimą, kuriuo užbaigiama administracinė audito procedūra bei, priimant galutinę ataskaitą, patvirtinamos išorės auditoriaus išvados. Dėl šio sprendimo galima pareikšti ieškinį dėl panaikinimo Bendrajame Teisme.

66 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad atliekant su EPF finansuojamomis sutartimis susijusį auditą būtina siekiama patikrinti, ar vykdant šias sutartis tvarkingai atliekamos finansinės operacijos. Tokiomis aplinkybėmis gali būti nustatyta pažeidimų, suteikiančių pagrindą įpareigoti grąžinti EPF tam tikras sumas.

67 Tačiau EPF gautinos sumos, nustatytos Komisijai ar jos prašymu atlikus auditą, atsiranda ne dėl paties audito, o dėl to, kad viena EPF finansuojamos sutarties šalių nevykdo sutartinių įsipareigojimų. Iš tikrųjų audito ataskaitoje gali būti nustatyti tik jau padaryti pažeidimai ir dėl to atsiradusios skolos. Taigi auditas niekaip nepakeičia šias skolas privalančio grąžinti skolininko teisinės padėties. Be to, šis, kilus bet kokiam ginčui dėl aptariamų skolų, turi galimybę kompetentingame teisme ginčyti audito ataskaitoje išdėstytus nustatytus faktus ir išvadas.

- 68 Ieškovės argumentas, kad dėl galutinės ataskaitos priėmimo ji buvo priversta padaryti pakeitimų savo balanse, išbraukdama dalį būsimųjų pajamų ir įtraukdama nenumatytą skolą, negali leisti daryti priešingos išvados, nes, kaip jau minėta, audito ataskaita negalima įpareigoti ieškovės koreguoti savo apskaitą, už kurią atsakinga tik ji pati.
- 69 Taip pat reikia priminti, kad Komisija pagal susitarimus ir konvencijas, kuriomis įkuriami įvairūs EPF, bei atitinkamus finansinius reglamentus yra įpareigota užtikrinti šių EPF valdymą. Šiomis aplinkybėmis ji ne tik turi teisę, bet ir privalo prieš atlikdama bet kokį Bendrijos lėšų pervedimą įsitikinti, kad iš tikrųjų įvykdytos su šiuo pervedimu susijusios sąlygos, ir tuo tikslu pirmiausia turi gauti informaciją, reikalingą ekonomiškam EPF lėšų valdymui užtikrinti (1996 m. liepos 11 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *International Procurement Services prieš Komisiją*, T-175/94, Rink. p. II-729, 45 punktas; šiuo klausimu taip pat žr. šios nutarties 60 punkte minėto Sprendimo *CMC ir kt. prieš Komisiją* 44 ir 47 punktus).
- 70 Kaip minėta šios nutarties 12 ir 13 punktuose, dėl kiekvienos EPF gautinos tikrai ir tiksliai nustatytos sumos Komisijos paskirtas vyriausiasis įgaliojimus suteikiantis pareigūnas parengia išieškojimo pavedimą. Tas pavedimas nusiunčiamas Komisijos paskirtam apskaitininkui. Šis stengiasi užtikrinti, kad EPF gautų įplaukas, o jei iki išieškojimo pavedime nurodytos datos skola neišieškoma, praneša apie tai EPF vyriausiajam įgaliojimus suteikiančiam pareigūnui ir pradeda išieškojimo procedūrą. 2003 m. kovo 27 d. Finansiniame reglamente, taikomame devintajam EPF, priduriama, kad prie išieškojimo pavedimo pridedama skolininkui siunčiama debeto aviza.
- 71 Taigi EPF gautinos sumos nurodymas su EPF finansuojamomis sutartimis susijusioje audito ataskaitoje gali suteikti pagrindą parengti jos išieškojimo pavedimą ir prireikus skolininkui siunčiamą debeto avizą.

72 Tačiau, kaip jau nustatyta, debeto aviza yra tik pranešimas skolininkui apie įsipareigojimą pagal devintojo EPF finansuojamą sutartį, kurios viena šalių nėra Komisija. Jei skolininkas neperveda reikalaujamos sumos, Komisija gali arba atsisakyti išieškoti gautiną sumą, arba ją įskaityti, arba imtis priverstinio vykdymo pagal privalomą vykdyti sprendimą ar pareiškus ieškinį priimtą sprendimą. Taigi debeto aviza yra ne privalomojo pobūdžio, o tik parengiamasis aktas, priimtas prieš galimą Komisijos sprendimą tęsti išieškojimo procedūrą pareišskiant ieškinį arba priimant privalomą vykdyti sprendimą. Vadinasi, debeto aviza nėra priemonė, kuria išreiškiama galutinė Komisijos pozicija, nesukelia privalomų teisinių pasekmių, galinčių paveikti skolininko interesus, todėl dėl jos negalima pareikšti ieškinio dėl panaikinimo (šiuo klausimu žr. 2008 m. balandžio 17 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Cestas prieš Komisiją*, T-260/04, Rink. p. II-701, 75 ir 76 punktus).

73 Ši išvada tinka ir kalbant apie išieškojimo pavedimą, numatytą visuose finansiniuose reglamentuose, taikomuose keturiems šioje byloje aptariamams EPF. Šis pavedimas ne tik net neskirtas skolininkui; jis yra vien apskaitininkui skirtas išimtinai vidaus dokumentas, todėl juo apskaitininkui tik nustatomas įsipareigojimas, jei atitinkama skola neišieškoma, pasinaudojant įvairiais minėtais galimais būdais pradėti išieškojimo procedūrą.

74 Taigi negalima tvirtinti, kad remiantis audito ataskaita, kurioje nurodomos EPF gautinos sumos, bus priimtas aktas, sukeliantis privalomų teisinių pasekmių, galintis paveikti skolininko interesus. Akivaizdu, kad taip nebus, jei Komisija nuspręs atsisakyti išieškoti gautiną sumą. Taip nebus ir tada, jei Komisija nuspręs pradėti išieškojimo procedūrą pareikšdama ieškinį; tokiu atveju ieškinys pateikiamas tiesiogiai kompetentingam teismui. Tuomet, kaip jau minėta, skolininkas turi teisę vykstant šiai procedūrai ginčyti audito išvadas.

75 Net darant prielaidą, kad remiantis audito ataskaita, susijusia su EPF finansuojamomis sutartimis, priimamas aktas, sukeliantis privalomų teisinių pasekmių vienai šių sutarčių šalių, minėta audito ataskaita būtų tik parengiamasis aktas šiam paskesniai aktui priimti, kuris vienintelis galėtų būti nenaudingas suinteresuotajam asmeniui. Todėl dėl Komisijos sprendimo, kuriuo užbaigiamas auditas ir, priimant galutinę ataskaitą,

patvirtinamos išorės auditoriaus išvados, pagal šios nutarties 47 ir 48 punktuose nurodytą teismų praktiką negalima pareikšti ieškinio dėl panaikinimo Bendrajame Teisme.

- 76 Šiuo atžvilgiu ieškovė klaidingai remiasi tariama administracine audito procedūra. Nė viename iš šios nutarties 11 punkte minimų finansinių reglamentų nėra nuostatų dėl audito, susijusio su EPF finansuojamomis sutartimis. Tai nereiškia, kad Komisijai draudžiama pačiai atlikti tokį auditą ar pavesti jos vardu jį atlikti išorės auditoriui, be to, aišku, kad tokiu atveju negali būti kalbama apie specialią, nuo audito besiskiriančią procedūrą, tariamai užbaigiamą sprendimu, kuriuo priimama audito ataskaita. Todėl šiuo atveju šios nutarties 49 punkte nurodyta teismų praktika neturi reikšmės.
- 77 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad prašymas panaikinti 2008 m. rugpjūčio 19 d. rašte, kiek jis susijęs su 12 sutarčių, ieškovės sudarytų su įvairiomis AKR valstybėmis, finansuojamų EPF, tariamai esantį sprendimą taip pat nepriimtinas, todėl jis visas turi būti atmetas.
- 78 Trečia, išvados, kad prašymas panaikinti 2008 m. rugpjūčio 19 d. rašte tariamai esantį sprendimą, kiek jis susijęs su 22 sutartimis, minimomis šios nutarties 1 punkte, bei su 12 sutarčių, minimų 14 ir 18 punktuose, yra nepriimtinas, nepaneigia ieškovės argumentai, išdėstyti 2009 m. gruodžio 1 d. pateiktame memorandume (žr. šios nutarties 35 punktą).
- 79 Ieškovė iš esmės teigia, kad nors Komisijos ir išorės auditoriaus sutartyje, pateiktoje šio memorandumo priede, numatyta, kad šis auditorius turi atlikti „auditą“ pagal „tarptautinius apskaitos standartus“, vėliau Komisija, oficialiai nepakeitusi sutarties, sutiko, kad auditorius atliktų tik patikras pagal „sutartą procedūrą“. Ieškovė teigia, jog ši aplinkybė patvirtina tai, kad ieškinio pagrindai pagrįsti, ir nurodo du naujus pagrindus,

susijusius atitinkamai su „pareigos užtikrinti administracinių veiksmų nešališkumą“ nevykdymu ir įgaliojimų viršijimu ar piktnaudžiavimu įgaliojimais.

- 80 Net jei šie teiginiai būtų priimtini ir pagrįsti, jie visiškai neįrodo, kad 2008 m. rugpjūčio 19 d. rašte yra sprendimas, dėl kurio galima pareikšti ieškinį dėl panaikinimo Bendrajame Teisme. Daugiausia jais būtų galima įrodyti neteisėtą audito, kurį Komisijos prašymu atliko išorės auditorius, pobūdį. Tačiau, kaip minėta, šis auditas susijęs su sutartiniais santykiais, nuo kurių yra neatsiejamas.

Dėl prašymo atlyginti žalą

Šalių argumentai

- 81 Komisija teigia, kad tariamai netinkamas elgesys, dėl kurio jai priekaištauja ieškovė, reikalaujama atlyginti žalą, susijęs su aplinkybe, kad ji netinkamai vykdė pagal įvairias savo sudarytas finansavimo sutartis jai tenkančius įsipareigojimus (ar visai jų nevykdė), sustabdydama tam tikrus mokėjimus. Tokia išvada pasitvirtina skaitant ieškinio dalis, skirtas tariamai netinkamam Komisijos elgesio pobūdžiui, priežastinio ryšio tarp tokio elgesio ir ieškovės tariamai patirtos žalos buvimui bei šios žalos apimčiai.
- 82 Komisijos teigimu, siekiant nustatyti, ar jos elgesys, dėl kurio jai priekaištauja ieškovė, yra neteisėtas, reikia išnagrinėti pagal aptariamas sutartis jai tenkančias teises ir pareigas. Tačiau minėtose sutartyse nėra nustatyta arbitražinė sąlyga, kurioje būtų nurodyta, kad šį ginčą turi spręsti Bendrasis Teismas, todėl tai nagrinėdamas Bendrasis

Teismas viršytų savo kompetenciją. Taigi Komisija mano, kad reikalaujama atlyginti žalą ieškovė siekia to, ką galima pasiekti tik pareiškiant ieškinį dėl sutartinės atsakomybės kompetentingame teisme. Todėl prašymas atlyginti žalą yra akivaizdžiai nepriimtinas.

83 Ieškinyje, grįsdama prašymą atlyginti žalą, ieškovė nurodo, kad Komisija kuo anksčiau nepranešė apie 2005 m. lapkritį priimtą savo sprendimą sustabdyti jai numatytus mokėjimus bei atsisakė pateikti paaiškinimų šiuo klausimu ir susitikti su jos atstovais. Komisija taip elgėsi kelis mėnesius, iki 2006 m. gegužės, kai raštu pranešė ieškovei apie minėtą sprendimą. Ieškovės teigimu, dėl šio Komisijos elgesio nurodytini tokie patys neteisėtumo pagrindai kaip ir tie, kurie išdėstyti grindžiant prašymą panaikinti, ir kad toks elgesys taip pat reiškia, kad Komisija pažeidė gero administravimo ir skaidrumo principus.

84 Dėl priežastinio ryšio tarp elgesio, dėl kurio priekaištaujama Komisijai, ir tariamai patirtos žalos bei jos apimties ieškovė teigia, kad nežinodama apie Komisijos sprendimą sustabdyti jai numatytus mokėjimus tęsė kelių projektų įgyvendinimą nekeisdama savo veiklos struktūros ir savo išlaidų programų, todėl susikaupė naujų „skolų“ – tiek dėl to, kad buvo vykdomi kiti projektai, kuriuose ji dalyvavo, tiek dėl to, kad ji įsitraukė į kelias teismines procedūras. Ieškovė patyrė ir „labai didelę“ moralinę žalą. Be to, ji nurodo deliktinę Komisijos atsakomybę nesant neteisėtų veiksmų.

85 Savo pastabose dėl prieštaravimo dėl priimtimumo ieškovė teigia, kad Komisijos argumentai, susiję su prašymo atlyginti žalą nepriimtimumu, pagrįsti iškraipytu jos ieškinio turiniu. Skaitant visą ieškinio dalį, skirtą prašymui atlyginti žalą, matyti, kad ieškovė prašo atlyginti žalą, kurią patyrė dėl to, jog Komisija laiku nepranešė apie sprendimą sustabdyti jai skirtus mokėjimus. Taigi prašymas atlyginti žalą pagrįstas tuo,

kad Komisija pažeidė skaidrumo ir gero administravimo principus, bei kitais neteisėtumo pagrindais, nurodytais grindžiant prašymą panaikinti.

- ⁸⁶ Aplinkybė, kad ieškovė, prašydama atlyginti turtinę žalą, aiškiai nurodo kitokią nei mokėjimų, kurių ji galėtų reikalauti pagal aptariamą sutartį, sumą, taip pat tai, kad ji prašo atlyginti ir moralinę žalą, patvirtina nesutartinį jos prašymo atlyginti žalą pobūdį, taigi ir jo priimtinumą.

Bendrojo Teismo vertinimas

- ⁸⁷ Reikia priminti, kad, pirma, pagal nusistovėjusią teismų praktiką deliktinė Bendrijos atsakomybė EB 288 straipsnio antros pastraipos prasme už jos institucijų neteisėtus veiksmus kyla tuo atveju, jei įvykdytos kelios sąlygos, t. y. jei veiksmai, kuriais kaltinamos institucijos, yra neteisėti, žala – reali ir jei tarp nurodytų veiksmų ir žalos egzistuoja priežastinis ryšys (1982 m. rugsėjo 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Oleifici Mediterranai prieš EEB*, 26/81, Rink. p. 3057, 16 punktas; šios nutarties 69 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *International Procurement Services prieš Komisiją* 44 punktas ir 1997 m. liepos 11 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Oleifici Italiani prieš Komisiją*, T-267/94, Rink. p. II-1239, 20 punktas).
- ⁸⁸ Antra, kaip matyti iš nusistovėjusios teismų praktikos, deliktinė Bendrijos atsakomybė už neteisėtą veiksmą gali kilti tik tuo atveju, jei kartu įvykdytos trys sąlygos, t.y. jei tariamai patirta žala yra reali, jei tarp žalos ir veiksmo, dėl kurio priekaištaujama Bendrijos institucijoms, egzistuoja priežastinis ryšys ir jei nurodyta žala yra neįprasto ir specifinio pobūdžio (2000 m. birželio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Dorsch Consult prieš Tarybą ir Komisiją*, C-237/98 P, Rink. p. I-4549, 19 ir 53 punktai bei 2007 m. kovo 20 d. Teisingumo Teismo nutarties *Galileo International Technology ir kt. prieš Komisiją*, C-325/06 P, nepaskelbta Rinkinyje, 76 punktas).

- 89 Trečia, pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 21 straipsnio pirmą pastraipą, taikomą Bendrojo Teismo procesui pagal šio statuto 53 straipsnio pirmą pastraipą, ir Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punktą ieškinyje turi būti nurodytas ginčo dalykas ir pateikta pagrindų, kuriais remiamasi, santrauka. Šie duomenys turi būti pakankamai aiškūs ir tikslūs, kad atsakovas galėtų pasirengti gynybai, o Bendrasis Teismas – priimti sprendimą, prireikus – be papildomos informacijos. Siekiant užtikrinti teisinį saugumą ir gerą teisingumo vykdymą, kad ieškinys būtų priimtinas, reikia, jog svarbiausios faktinės ir teisinės aplinkybės, kuriomis jis pagrįstas, bent glaustai, tačiau nuosekliai ir suprantamai būtų išdėstytos pačiame ieškinio tekste (1993 m. balandžio 28 d. Pirmosios instancijos teismo nutarties *De Hoe prieš Komisiją*, T-85/92, Rink. p. II-523, 20 punktas; 1999 m. gegužės 21 d. Pirmosios instancijos teismo nutarties *Asia Motor France ir kt. prieš Komisiją*, T-154/98, Rink. p. II-1703, 49 punktas bei 1999 m. birželio 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Ismeri Europa prieš Audito Rūmus*, T-277/97, Rink. p. II-1825, 28 ir 29 punktai).
- 90 Dėl prašymo atlyginti žalą siekiant tariamai patirtos žalos dėl to, kad Komisija sustabdė ieškovei skirtus mokėjimus, atlyginimo pažymėtina, jog ieškove, kad įvykdytų minėtus reikalavimus, ieškinyje turi išdėstyti faktines ir teisines aplinkybes, iš kurių atsiranda tariamas Komisijos įsipareigojimas pervesti jai mokėjimus ar bent laiku pranešti apie sprendimą šiuos mokėjimus sustabdyti.
- 91 Šias aplinkybes reikia išdėstyti pirmiausia tam, kad Bendrasis Teismas galėtų nustatyti, ar ieškinys iš tikrųjų susijęs su deliktine Komisijos atsakomybe (tiek dėl neteisėto, tiek dėl teisėto akto), ar veikia su sutartine atsakomybe; pastaruoju atveju, kaip matyti iš šios nutarties 58 punkte nurodytos teismo praktikos, Bendrasis Teismas būtų kompetentingas nagrinėti šį ieškinį tik tuo atveju, jei aptariamose sutartyse būtų nustatyta arbitražinė išlyga, kurioje būtų nurodyta, kad jis turi kompetenciją spręsti su šių sutarčių vykdymu susijusius ginčus.
- 92 Tačiau reikia konstatuoti, kad ieškove savo ieškinyje mini tariamą mokėjimų jai sustabdymą, dėl kurio Komisija priėmė sprendimą dar 2005 m. lapkritį, tačiau nepaaiškina, nei į kokius mokėjimus ji būtų turėjusi teisę be šio sustabdymo, nei juo labiau to, ar šie mokėjimai privalomi pagal jos ir Komisijos sutartis, ar tiesiogiai kyla iš kitų taikytinų nuostatų, kurios ieškinyje nenurodomos. Iš to darytina išvada, kad

prašymo atlyginti žalą atžvilgiu ieškinyje neatitinka mažiausių reikalavimų, nustatytų Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punkte.

93 Aplinkybė, kad ieškovė ieškinyje nurodo tik deliktinę Komisijos atsakomybę, ir tai, kad Komisija tariamai pažeidė gero administravimo ir skaidrumo principus, nekelia abejonių dėl šių išvadų.

94 Iš tikrųjų, kalbant apie sutartinio pobūdžio ginčą, paprastas teisės normų, kurios nekyla iš sutarties, bet kurių šalys privalo laikytis, paminėjimas negali turėti tokios pasekmės, kad pakeistų sutartinį ginčo pobūdį ir leistų šias normas nurodžiusiai šaliai išvengti kompetentingo teismo. Jei būtų kitaip, ginčo pobūdis, taigi ir kompetentingas teismas, galėtų keistis, nelygu šalių nurodytos teisės normos, o tai prieštarautų įvairių teismų materialinės kompetencijos taisyklėms (2009 m. gegužės 20 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Guigard prieš Komisiją*, C-214/08 P, nepaskelbta Rinkinyje, 43 punktas).

95 Be to, su bendruoju gero administravimo principu susijusių įsipareigojimų pavaldinių atžvilgiu institucijos turi laikytis tik vykdydamos savo administracinius įgaliojimus. O kai Komisijos ir ieškovės santykiai yra aiškiai sutartinio pobūdžio, ieškovė gali priekaištauti Komisijai tik dėl sutarties sąlygų pažeidimų ar sutarčiai taikytinos teisės pažeidimų (šiuo klausimu žr. 2009 m. birželio 3 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Komisija prieš Burie Onderzoek en advies*, T-179/06, nepaskelbta Rinkinyje, 118 punktą).

96 Iš šių argumentų matyti, kad ieškovė ieškinyje turėjo nurodyti ne tik Komisijos atsakomybę ir tai, kad ši tariamai pažeidė gero administravimo bei skaidrumo

principus, bet ir Bendrijos išipareigojimų, kurių ji neįvykdė nusprendama sustabdyti mokėjimus ieškovei, pagrindą (sutartinį ar nesutartinį) bei tai, kad apie šį sustabdymą ji ilgai nepranešė ieškovei.

97 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad prašymas atlyginti žalą yra nepriimtinas ir turi būti atmestas.

98 Šios išvados nepaneigia ieškovės argumentai, išdėstyti jos memorandume, pateiktame 2009 m. gruodžio 1 dieną (žr. šios nutarties 35 punktą). Šie argumentai nėra svarbūs nagrinėjant prašymą atlyginti žalą, nes yra susiję su auditu, kurį Komisijos prašymu atliko išorės auditorius, vadinasi, su paskesniu laikotarpiu nei tas, su kuriuo susijęs prašymas atlyginti žalą. Iš tikrųjų, pačios ieškovės teigimu, tariamai netinkamai Komisija elgėsi iki tol, kol *EuropeAid* atsiuntė 2006 m. gegužės 3 d. raštą, kuriame pranešė ieškovei apie mokėjimų sustabdymą. O auditas buvo pradėtas tik 2006 m. liepos 12 dieną (žr. šios nutarties 21 ir 22 punktus).

99 Bet kuriuo atveju, net jei ieškinį reikėtų suprasti taip, kad mokėjimų, sustabdytų tariamai 2005 m. lapkritį priimtu sprendimu, pagrindas – minėtos 34 sutartys, susijusios su Komisijos nurodytu atlikti auditu, pažymėtina, pirma – dėl Komisijos ir ieškovės sudarytų 22 sutarčių, minimų šios nutarties 1 punkte, – kad dėl tariamo Komisijos išipareigojimų pagal šias sutartis neįvykdymo atsirastų jos sutartinė atsakomybė ir pagrindas sutartinio pobūdžio ginčui, kurio spręsti Bendrasis Teismas negali, nes nėra arbitražinės išlygos, kurioje būtų nurodyta, kad jis kompetentingas spręsti tokį ginčą.

100 Antra – dėl ieškovės ir tam tikrų AKR valstybių sudarytų 12 sutarčių, finansuojamų EPF, minimų šios nutarties 14 ir 18 punktuose, – kad šios nutarties 60 ir 62 punktuose išdėstyti argumentai iš tikrųjų negali paveikti teisių gynimo priemonių, kuriomis bet kuris suinteresuotasis asmuo gali pasinaudoti prieš Komisiją, vykstant procedūroms,

pradėtoms pagal EB 235 straipsnį ir 238 straipsnio antrą pastraipą (1985 m. rugsėjo 19 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Murri prieš Komisiją*, 33/82, Rink. p. 2759, 35 punktas).

- 101 Tačiau yra nuspręsta, kad jei AKR valstybės ir jos kontrahento sutartinis ginčas, susijęs su EPF finansuojama sutartimi, nebuvo išspręstas anksčiau, taikiai ar pritaikius sutartyje numatytas procedūras, kaip antai arbitražas, kita sutarties šalis negali įrodyti, jog dėl Komisijos elgesio, susijusio su šiuo ginču, ji patyrė kitą žalą nei ta, kurios atlyginimo ji turi atitinkamais būdais reikalauti šios AKR valstybės. Tokiu atveju šios šalies prašymas įpareigoti Komisiją atlyginti žalą, pateiktas pagal EB 235 straipsnį ir 288 straipsnio antrą pastraipą, turi būti atmestas, ieškovei neįrodžius priežastinio ryšio tarp elgesio, dėl kurio priekaištauojama Komisijai, ir nurodytos žalos (šiuo klausimu žr. šios nutarties 100 punkte minėto Sprendimo *Murri prieš Komisiją* 36–39 punktus ir 69 punkte minėto Sprendimo *International Procurement Services prieš Komisiją* 58–61 punktus).
- 102 Būtent taip yra nagrinėjamu atveju minėtų 12 sutarčių, ieškovės sudarytų su įvairiomis AKR valstybėmis, atžvilgiu. Iš tikrųjų, pačios ieškovės teigimu, žalą, dėl kurios atlyginimo pateiktas prašymas, ji patyrė dėl to, kad buvo sustabdyti jai numatyti mokėjimai, kuriuos, sudarydamos šias sutartis, AKR valstybės įsipareigojo atlikti, jei bus įvykdytos visos su jais susijusios sąlygos.
- 103 Ieškovė turėjo (ir turi, jei mano, kad tam yra pagrindas) atitinkamomis teisinėmis priemonėmis siekti, kad minėtos AKR valstybės atlygintų žalą, kurią galėjo patirti dėl to, kad šios valstybės tariamai neįvykdė įsipareigojimų pagal aptariamą sutartį. Todėl darant prielaidą, kad prašymas atlyginti žalą gali būti laikomas tokiu, kuriuo siekiama, kad būtų atlyginta žala, ieškovės tariamai patirta dėl mokėjimų, numatytų 12 aptariamų sutarčių, sustabdymo, jis turi būti atmestas kaip akivaizdžiai neturintis jokio teisinio pagrindo.

- 104 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad prašymas atlyginti žalą taip pat turi būti atmestas, taigi reikia atmesti visą ieškinį. Šiomis aplinkybėmis nereikia nurodyti imtis ieškovės 2009 m. liepos 2 d. ir rugsėjo 30 d. prašymuose pageidaujamų priemonių (šios nutarties 32 ir 34 punktai), kad ir koks būtų jų tikslus teisinis apibūdinimas, t. y. neatsižvelgiant į tai, ar būtų kalbama apie proceso organizavimo, ar apie tyrimo priemones. Iš tikrųjų, ieškovės teigimu, šių priemonių tikslas – pateikti daugiau paaiškinimų, susijusių su Komisijos nurodymų išorės auditoriui, įpareigotam atlikti auditą, pobūdžiu, o tai neturi jokios reikšmės sprendžiant ginčą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 105 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Ieškovė pralaimėjo bylą, todėl ji turi padengti bylinėjimosi išlaidas pagal Komisijos reikalavimus.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (penktoji kolegija)

nutaria:

1. Atmesti ieškinį.

2. Priteisti iš *Alisei* bylinėjimosi išlaidas.

Priimta 2010 m. vasario 8 d. Liuksemburge.

Kancleris

E. Coulon

Pirmininkas

M. Vilaras